

XXXVII

909

WAWATON

PANJERATPOEN TEMBOENG DJAWI MAWI
SASTRADJAWI DALASAN ANGKA,

MUTOEROIT

POETOESAN PAREPATAN KOEMISI KASOESA STRAN

ING

SRIWEDARI (SOERAKARTA).

LANDSDRUKKERIJ — WELTEVREDEN
1926.

XXXVII:-
909

XXXII 909

Verstrekt door het Depôt van Leermiddelen .....
In gebruik genomen .....
Afgekeurd .....

WAWATON

PANJERATIPOEN TEMBOENG DJAWI MAWI SASTRA DJAWI DALASAN ANGKA,

MITOEROET

POETOESAN PAREPATAN KOEMISI KASOESA STRAN

ING

SRIWEDARI (SOERAKARTA).

LANDSDRUKKERIJ — WELTEVREDEN
1926.

WAWATON PANJERATIPOEN TEMBOENG DJAWI
MAWI SASTRA DJAWI DALASAN ANGKA,
MITOEROET POETOESAN PAREPATAN
KOEMISI KASOESASTRAN ING
SRIWEDARI (SOERAKARTA).

I. TEMBOENG LINGGA.

1. Temboeng lingga kaserat boten ngrangkep aksara. Kadosta: *ଶ୍ରୀ ମାତ୍ରିକ ପିଲାହୁ ପ୍ରତ୍ୟାମଣ୍ୟ ଦ୍ୟାମାନା*
Boten kaserat: *ଶ୍ରୀ ମାତ୍ରିକ ପିଲାହୁ ପ୍ରତ୍ୟାମଣ୍ୟ ଦ୍ୟାମାନା*
Wonten ingkang njebal: *ଅନ୍ଧାରୀ*
Déné: *ଜାଗାଯୁ* sanadyan sanès temboeng lingga oegi
boten kaserat: *ଜାଗାଯୁ* awit saking temboeng lingga:
ଯାମ୍ବୁ ଅଂସାଳ ଆତର-ଆତର: *କାରୀ*
Makaten oegi: *କାରୀଙ୍କା କାରୀଙ୍କା* lan sapanoenggilani-poen.
2. Temboeng lingga nigang wanda ingkang poerwanipoen menga nglegena. Sanadyan oengelipoen poerwaning lingga waoe mawi sandangan pepet, inggih kaserat nglegena.
Kadosta: *କାରୀଙ୍କା କାରୀଙ୍କା ତାଣୀକା କାରୀଙ୍କା କାରୀଙ୍କା*

3. Temboeng lingga nigang wanda ingkang poerwanipoen sigeg ing aksara iroeng, kaserat kados paketjapanipoen, kadosta:
 h: *ନିର୍ବାଚିତ୍ର* *ନିର୍ମାଣ* *ପିଣ୍ଡା* *ପ୍ରକାଶ* *ନିର୍ମାଣ*
ଅତାହା
 n: *ସାମାଜିକୀୟ* *ସଂଘାର୍ଥୀ*
4. Wanda ingkang dédé wanda wekasan boten saged nganggé pepet lajar; manawi boten dipoen-keret, inggih namoeng dipoen-lajar, kadosta: *ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ* *ଯୁଦ୍ଧିକ୍ଷି* *ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ*
ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥୀ Kadjawi temboeng-temboeng ngamantja ingkang bađé katjetakaken, kadosta: *ଯୁଦ୍ଧାର୍ଥୀଙ୍କୁର୍ତ୍ତୁଲ୍ଲାପ୍ତି*
5. Manawi noenggil temboeng, pasangan: *ବାହୁଦାରୀ* boten kenging wonten sangandapipoen sisigeg: *ବାହୁଦାରୀ* kedah:
ବାହୁଦାରୀ kadosta: *ବାହୁଦାରୀ* *ବାହୁଦାରୀ*
6. Temboeng: *ଫୁଲାଯା* boten kaserat: *ଫୁଲାଯା*
ଫୁଲାଯା " " *ଫୁଲାଯା*
 sasaminipoen.
 Namoeng manawi wonten preloenipoen, oepami kadamel ndjangkepaken goeroe witjalaning sekar, saweg kénging kaserat: *ଫୁଲାଯା* *ଫୁଲାଯା*
7. *ଫୁଲାଯା* sarta: *ଫୁଲାଯା* sami kaserat nganggé talingu taroeng, boten nganggé soekoe.
8. Temboeng ngamantja ingkang sampoen kanggé ing temboeng Djawi, panjeratipoen mitocroet paketjapanipoen temboeng ngamantja waoe, kadosta: *ଫୁଲାଯା* saking Bagage.

II. TEMBOENG ANDAHAN INGKANG MAWI ATER-ATER.

1. Anoe-swara:
  - b. Manawi poerwaning lingga loeloeh, ater-ateripoen anoe-swara boten kaserat nganggé: ဟာ။ Kadosta:
ဟာအေဂါ။ ကျွန်ုံး၊ ဘဏ္ဍာ။ အူရဲ့အား။
Manawi wonten preloenipoen kéging kaserat: ဟာအေ
အာ ဘာ။ ဟာအေ။ ဟာအေ။ ဟာအေ။
  - n. Manawi poerwaning lingga boten loeloeh, kadosta:
ဟာမှုံး၊ ဟာအေ။ မိမိမိမိမိမိမိ။ ဘဏ္ဍာ။ ပုံမှာ။
မှုံးပုံး၊ poenika boten kéging kaserat: ဟာ။
အေ။ အေ။ မိမိမိမိမိမိမိ။ မိမိ။ ယုံးပုံး။
2. Temboeng-temboeng tandoek ingkang poerwaning lingganipoen loeloeh kalijan ater-ateripoen anoe-swara, manawi angsal ater-ater: ဟာ။ poerwaning tandoek boten karang-kep, kadosta:
ဟာမြှေး၊ ဟာမြှေးမြှေးမြှေး၊ ဟာမြှေး၊ ဟာမြှေးမြှေးမြှေး၊
3. Bawa: ဟာ။
Temboeng bawa: ဟာ။ ingkang ater-ateripoen boten loeloeh kalijan poerwaning lingga, ater-ateripoen: ဟာ။ kedah kapepet, kadosta: *မြှေးမြှေးမြှေး*
4. Temboeng ingkang apoerwa aksara: ဟာ။ manawi dipoen-ater-ateri: မိုံး၊ မြှိုံး၊ boten éwah, kadosta: မိုံးမြှိုံး၊
မိုံးမြှိုံးမြှိုံး၊ မိုံးမြှိုံး

Ingkang njebal, poerwanipoen éwah dados; 〽
kadosta: ମିଯକ୍ଷିତ୍ରୀ ପ୍ରିଣ୍ଟିଂସିଙ୍ଗ୍

III. TEMBOENG ANDAHAN INGKANG NGANGGÉ SESELAN.

1. Seselan: 〽

Seselan: 〽 Kaserat mitoeroet pangrimbagipoen seselan, kadosta: ପୁଣ୍ଡିଲ୍ଲୀ କ୍ଷିତିଶ୍ଵରୀ ଶ୍ଵରୀ ଦ୍ଵାରା ବେଳ କା-
ଶରାତ: ପଦ୍ମିନୀ ଅନ୍ତର୍ଜାତିଶ୍ଵରୀ ଶ୍ଵରୀ ଦ୍ଵାରା

Manawi wonten preloenipoen kenging kaserat: ପଦ୍ମିନୀ
ଶ୍ଵରୀ ଅନ୍ତର୍ଜାତିଶ୍ଵରୀ ଶ୍ଵରୀ ଦ୍ଵାରା

2. Seselan: 〽 kadosta: ମିଅମ୍ବିଦ୍ରିଷ୍ଟି ପୋନିକା କାଶରା tanpa pasangan: 〽

IV. TEMBOENG ANDAHAN INGKANG MAWI PANAMBANG.

- Panambang ingkang apoerwa aksara: 〽 manawi toe-mrap ing wanda sigeg; 〽 nipoen malih dados aksara sisigeg waoe, kakosta: 〽 ମାତ୍ରା ଗଣାନ୍ତିର୍ଦ୍ଦୁ ପ୍ରାଣୀ ଶ୍ଵରୀ ଦ୍ଵାରା କାଶରା 〽
- Panambang: 〽
h. Manawi wonten sawingkingipoen wanda menga nle-gena, kaserat tetep: 〽 kadosta: ମିଅମ୍ବିଦ୍ରିଷ୍ଟି

- n. Éwah dados: や＼ manawi soemambet wanda menga kanṭi: woeloe, oetawi: taling, samanten poenika manawi wanda waoe sanès: や＼ kakosta: カスティ＼ フヤフヤヤヤ＼ Nanging: プリヤミヒ＼ カヌヌリフヤ
や＼ boten kaserat: (プリヤミヒ＼ カナ(プリフヤヤ＼ tj.
- tj. Éwah dados: や＼ manawi soemambet ing wanda menga kanti: soekoe oetawi: taling-taroeng, samanten poenika bilih wanda waoe sanès: や＼ kadosta: カスティ＼ フヤフヤ＼ フヤフヤ＼ カスティ＼ フヤフヤ＼ Nanging: カヌヌヒ＼ フヤフヤ＼ カヌヌヒ＼ カヌヌヒ＼ boten kaserat: カヌヌヒ＼ フヤフヤ＼ カヌヌヒ＼ カヌヌヒ＼
5. Panambang: フヤ＼ manawi soemambet wanda menga, éwah dados: フヤ＼ dados tanpa pasangan: カ＼ kadosta: カスティ＼ — カスティ＼ boten: カスティ＼
マヌヌ — マヌヌフヤ＼ „ マヌヌフヤ＼
4. Panambang: ミ＼ manawi wonten sawingkingipoen wanda menga, kapitoeloengan panambang: カスティ＼ roemijin. Kadosta: ガ＼ — カヤヒ＼
カスティ＼ — カスティ＼ フヤ＼
カスティ＼ — カスティ＼ フヤ＼
5. Panambang: カスティ＼
h. Manawi toemrap ing wanda menga, ingkang mawi sandangan: woeloe oetawi: taling, mangka boten

loeloeh, poerwaning panambang malih dados: や＼

kadosta: や＼ — カヤミヤハ＼

カヤミヤ — パガアヤヤハ＼

Manawi toemrap ing wanda menga, ingkang mawi sandangan: soekoe oetawi: taling-taroeng, mangka boten loeloeh, poerwaning panambang malih dados:

や＼ kadosta: や＼ — カヤバハ＼

カヤバハ — カヤハ＼

- n. Wonten temboeng sawatawis ingkang wandanipoen wekasan kadoenoengan wignjan, njebal saking wawaton IV. I. kadosta:

カニギ — カニギハ＼

カニギ — カニギハ＼

カニギ — カニギハ＼ (sedèrèk noenggil soeson).

Nanging: カニギハ＼ (Krama). ngokonipoen: カニギハ＼

- tj. Temboeng-temboeng ing adeg-adeg: n nginggil poenika, manawi angsal panambang: クヤハ＼ wignjanipoen terkadang wangsoel, kadosta:

カニギハ＼ — カニギハ＼

カニギハ＼ — カニギハ＼

6. Panambang: カニギ manawi soewambet ing wanda menga, éwah dados: カニギ kadosta:

カニギ — カニギ

カニギ — カニギ

7. Panambang: မာရာ၊ manawi soemambet ing wanda menga, mawi kapitoeloengan panambang: မာရှု။ roemijin, kadosta:

ရာဇာ — ရာဇာ။

ရာဇ် — ရာဇ်။

ရပါယာ — ရပါယာ။

ရာဘု — ရာဘု။

ရာဘေး — ရာဘေး။

8. Panambang: ရာဘေး။

- h. Manawi soemambet ing wanda menga, wanda waoe kasigegaken: အေ။ roemijin, panambangipoen lastantoen:

ရာဘု၊ bilih wanda waoe kadoenoengan: woeloe, malih dados: taling, manawi kadoenoengan: soekoe, dados: taling-taroeng; kadosta:

ရာဇာ — ရာဇာ။

ရာဇ် — ရာဇ်။

ရာဘု — ရာဘု။

ရာဘေး — ရာဘေး။

ရာဘေး၃ရား — ရာဘေး၃ရား။

- i. Temboeng ingkang wandanipoen sigeg: အေ၊ manawi angsal panambang: ရာဘု၊ wonten ingkang sisi gegipoen: အေ၊ poenika malih dados: အေ၊ saladjeng-

ipoen panambang: 𩢔𩢔𩢔  wah dados: 𩢔𩢔𩢔  
kadosta:

𩢔𩢔𩢔 — 𩢔𩢔𩢔  

𩢔𩢔𩢔   — 𩢔𩢔𩢔  

9. Panambang: 𩢔   Manawi soemambet ing wanda sigeg,
boten  wah, kadosta: 𩢔   𩢔   — 𩢔   𩢔  
Manawi wonten perloeni ipoen badé angeloer, panambang:
𩢔   kenging kaoeloer: 𩢔   Kadosta: 𩢔   𩢔  

𩢔  

10. Panambang: 𩢔   manawi toemrap ing wanda menga
malih dados: 𩢔   kadosta:

𩢔   — 𩢔   𩢔  

𩢔   𩢔   — 𩢔   𩢔   𩢔  

𩢔   — 𩢔   𩢔  

Boten kaserat: 𩢔   𩢔   𩢔   𩢔   𩢔   𩢔   𩢔  

11. Temboeng wisésana lingga, manawi angsal panambang:
𩢔   kaserat manoet paketjapanipoen, dados tanpa pa-
sangan: 𩢔   Kadosta:

𩢔   𩢔   — 𩢔   𩢔   Boten kaserat: 𩢔   𩢔  

V. DWI-POERWA.

Temboeng dwi-poerwa ngrangkep sandangan swara, kadosta:

𩢔   𩢔   — 𩢔   𩢔  

ଅନ୍ତିମା — ଅନ୍ତିମିମା ॥
 ଅପିମା — ଅପିଅପିମା ॥
 ଅଯା ୨ ଅଧିକା ହୃଦୀ — ଅଯା ୨ ଅଯା ୨ ଅଧିକା ହୃଦୀ ॥
 nanging: ଅଯା ୨ ଏ — ହାତିମା ୨ ଏ ॥ Boten: ଅଯା ୨ ଅଯା ୨ ଏ ॥

VI. DWI-LINGGA.

Temboeng ingkang poerwanipoen: ଅନ୍ତିମା sarta wandamipoen wekasan sigeg, manawi kadamel dwi-lingga, poerwanipoen temboeng ingkang wingking boten éwah dādos sisigeg waoe, kadosta:

ଯା ର୍ଗୁଣ୍ଠା — ଯା ର୍ଗୁଣ୍ଠା ଯା ର୍ଗୁଣ୍ଠା ॥ boten: ଯା ର୍ଗୁଣ୍ଠା ର୍ଗୁଣ୍ଠା ॥
 ଯା ପଂଚ — ଯା ପଂଚ ଯା ପଂଚ ॥ „ ଯା ପଂଚ ଯା ପଂଚ ॥

VII. TJAMBORAN.

Roentoetipoen akalijan bab VI. (Dwi-lingga), temboeng tjamboran ingkang temboengipoen ing ngadjeng wandanipoen ing wingking sigeg, sarta temboengipoen ingkang wingking apoerwa: ଅନ୍ତିମା poerwa: ଅନ୍ତିମା waoe boten éwah, kadosta:

ଯା ଯା ଯା ର୍ଗୁଣ୍ଠା ॥ boten: ଯା ଯା ଯା ର୍ଗୁଣ୍ଠା ॥
 ଯା ପିଣ୍ଡା ଯା ପିଣ୍ଡା ॥ „ ଯା ପିଣ୍ଡା ଯା ପିଣ୍ଡା ॥

VIII. TEMBOENG: ପିଣ୍ଡା ॥

Temboeng ingkang apoerwa: ଯା ନା ଯା ନା manawi doe

moénoeng wonten sawingkingipoen: ミンヽ boten éwah, kadosta: ミンヤヤセハフ、ミンブツヽ、ミンヤヘヽ

Wonten temboeng sawatawis ingkang njebal, kadosta: ミンヒアハフ、ミンツアブレフ、ミンタブレフ、ミンタヘハフ、ミンタセハフ、ミンヒアセハフ、ミンヒアブレハフ

IX. GEMBOENG (PASANGAN: ハ).

Gemboeng boten kenging toemrap ing pasangan ingkang kaserat wonten sangandapipoen sisigeg, kadosta:

ハアアハアアハアアハア boten kaserat: ハアアアハアアハア
ヒアアアヒアアヒアアヒア „ „ ヒアアアヒアアヒア

X. AKSARA MOERDA.

1. Aksara moerda namoeng kanggé wonten ing tata proenggoc, tegesipoen kanggé pakoermatan, seseratan sanèsiipoen boten kenging nganggé aksara moerda waoe.
2. Boten ngwontenaken aksara moerda: フクヽ sarta: フクヽ
3. Seratan: ハアアア、ハアアア、アアアア、アアアア、アヤアヤ、
アアアアアアアア kedah kaserat: ハアアア、ハアアア、アアアア、アアアア、
アヤアヤ、アアアアアア

XI. AKSARA SWARA.

1. h. Aksara swara: ハヽ、アヽ、ウヽ、エヽ、オヽ kanggé njerati temboeng mantja, manawi soemedya katjetakaken.
- n. ブヽ kalijan: ブヽ lastantoon kanggé ing seseratan.

2. **ବେଳେ ଲୁହା ରୁହା ଲୁହା** Boten wenang dados pasangan, mila sisigeg ing ngadjengipoen kapangkoe, kadosta: **ପାତ୍ରା କ୍ରିତ୍ତିମାନା ଲୁହା** manawi dados pasangan kawangsoelaken: **କ୍ରିତ୍ତିମାନା** kadosta: **ଶାନ୍ତିଯାତ୍ରିମାନା ମିଥିଯାତ୍ରିମାନା**
ଲୁହା: pasanganipoen lastantoen **କ୍ରିତ୍ତିମାନା**

XII. AKSARA RÉKAN.

1. Aksara rékan kanggé njerati temboeng mantja manawi parloe bađé katjeṭakaken
2. Aksara rékan ingkang soemambet ing wanda sigeg, manawi pasanganipoen aksara rékan waoe boten kaleres kaserat wonten sawingkinging sisigeg, aksaranipoen sisigeg kedah kapangkoe, kadosta: **ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପାତ୍ରା**
କ୍ରିତ୍ତିମାନା
3. Aksara rékan manawi angsal sandangan: wocloe, pepet, tjetjak octawi lajar, tjetjakipoen tiga wonten ngadjeng (kiwa) sandangan, kadosta: **ଶିଦ୍ଧିକ୍ରିତ୍ତିମାନା ପାତ୍ରା**

XIII. ANGKA DJAWI.

Angka Djawi amoeng kénging kanggé oeroet-oeroetaning bab sarta kanggé titi-mangsa.

XIV. ANGKA ROEM.

Angka Roem kénging kaanggé wonten ing seratan sastra Djawi, inggih poenika kanggé oeroet-oeroetan, angka taoen, sasaminipoen, déné aksara Latin kénging kasamboet kanggé oeroet-oeroetan.

XV. AKSARA LATIN DALAH ANGKANIPOEN.

Aksara Latin dala angkanipoen manawi kaserat amor
kalijan aksara Djawi: kadjēdjér, dados toemoet kaserat sa-
ngandap garis.

XVI. AKSARA ARAB DALAH ANGKANIPOEN.

Aksara Arab dala angkanipoen, manawi kaserat awor
kalijan aksara Djawi, kadjēdjér, dados toemoet kaserat sa-
ngandap garis.

XVII. ANGKA: 2.

Angka: 2 boten kēging kanggé njekak temboeng: ၀၁ ၀၂
 ၀၂ ၀၁ octawi temboeng dwi-lingga, kadosta:
 ၀၂ ၁၂ ၁၂ ၀၂ ၁၂ ၀၂ boten kēging kaserat: ၁၃ ၁၃
 ၁၃ ၁၃ ၁၃
 ၁၃ ၁၃ ၁၃ ၁၃ ၁၃ boten kēging kaserat: ၁၄ ၁၄ ၁၄

KATRANGANIPOEN PANGREMBAG.

I. TEMBOENG LINGGA.

1. Panjeratipoen temboeng lingga mawi ingrangkep aksara, poenika namoeng kabekta saking pakoelman, oetawi tiroe-tiroe seratan basa Sanskrita, oepaminipoen: ඩිජු、යිජු හා සපානොංග්ගිලානිපොන් Sarèhning boten wonten goenanipoen, sarta ing sapoenika temboeng: ඩිජු、යිජු හා කසරත: ඩිජා、යිජා හා mila temboeng: මැජු、යැජු、යාජු සපානොංග්ගිලානිපොන්, inggih prajogi kaserat: මැජා、යැජා හා මැජා සපානොංග්ගිලානිපොන්.
Seratan: නායා හා poenika sampoen toeroet kalijan panenoenggilanipoen: මැජා — මැජා
        මැයිජා මැජා — මැයිජා
Nanging: නායා dados: නායා indadosaken kalintoe-ning pamaos, paseksènipoen temboeng: නායා sanadjan leresing oengelipoen: kā-sā, nanging tijang witjanten moengel kå-så; mila temboeng: නායා kedah kaserat: නායා soepados boten kalintoe pamaosipoen.
2. Temboeg lingga nigang wanda ingkang poerwanipoen legena menga, paketjapanipoen wanda wiwitau waoe

mawi pepet, nanging panjeratipoen prajogi kalastantoen-aken legena, mila makaten, awargi taksih kaṭah ingkang boten toemrap, manawi kadoenoengan pepet, oepaminiipoen:
හාභාණ් ගායාමා බාජාමා

5. Temoeng lingga nigang wanda ingkang poerwanipoen sigeg aksara iroeng, poenika paketjapaning poerwanipoen wonten warni kalih: mawi pepet oetawi legena, mila panjeratipoen prajogi karoentoetaken akalijan paketjapanipoen.
4. Ing temboeng Djawi wanda sangadjengipoen wanda wekasan, boten wonten ingkang sigeg, kadjawi sigeg ing aksara iroeng.

Sisigeg: **ඇ න (……)** ingkang toemrap wanda sangadjengipoen wanda wekasan, paketjapanipoen tjara Djawi dados: **අ ද**

ඇ ඩ ද — **අ ඩ ද**

ඇ ප ද — **අ ප ද**

ඇ ඩ ම — **අ ඩ ම**

Mila temboeng: **ඇ ප ය**, manawi manoet paketjapan Djawi prajogi kaserat: **අ ප ය**, boten: **ඇ ප ය**

5. Warganing aksara poenika kedah taksih dipoen-éngeti, boten namoeng toemrap ater-ater anoe-swara kémawon, toemrap temboeng lingga inggih makaten, sarodjaning wod **ඇ ද** dados: **ඇ ද ද ද**, **ඇ ද ද**, dados: **ඇ ද ද**; malihing: **ඇ ද (ඇ ද)** dados: **ඇ ද ද ද**, poenika sababipoen boten sanès namoeng saking ngroentoetaken warganing aksara, mila: **ඇ ද ද ද න**, ater-ateripoen kedah: **ඇ ද ද ද**. Sisigeg: **ඇ ද**, poenika dados soesoelih-

ipoen: 𩷣 manawi wanda oeroetipoen aksara: 𩷣 𩷣
samanten poenika manawi taksih noenggil temboeng.

8. Panoenggilanipoen malih:

fiets	kaserat: 𩷣 𩷣
horloge	,, 𩷣 𩷣 (𩷣) 𩷣 𩷣 𩷣
Compagnie	,, 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣
maatschappij	,, 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣

II. TEMBOENG ANDAHAN INGKANG MAWI ATER-ATER.

1. h. Ater-ater anoe-swara poenika sajektosipoen: swara-nipoen sandangan tjeljak (brengengengipoen aksara iroeng), mila temboeng tandoek ingkang poerwaning lingganipoen loeloeh prajogi kaserat tanpa: 𩷣
kadosta: 𩷣 𩷣 déné manawi wonten parloenipoen
kéging kaoeloer mawi: 𩷣 𩷣 kaserat: 𩷣 𩷣 𩷣
oepaminipoen toemrap ing kidoeng.
2. Krija-watjaka, sarta karana-watjaka, panjeratipoen katoeroetaken kalijan tandoekipoen, sami boten mawi njigeg:
𩷣
5. Ing kina ater-ater: 𩷣 boten wonten, ingkang wonten
ater-ater: 𩷣 𩷣 oepawinipoen: 𩷣 𩷣 𩷣 — 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣
𩷣 𩷣 𩷣 — 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣
Temboeng: 𩷣 𩷣 𩷣 manoet wawaton sandi saking:
𩷣 + 𩷣 𩷣

مانوet wawaton sandi saking: 𩷣 + やう
 Boten saking: 𩷣 + ハンビ、 𩷣 + やう やう dados
 sampoen téteala ater-ateripoen: 𩷣 ナ Nanging ing djaman
 sapoenika ater-ater: 𩷣 toemrap ing temboeng ingkang
 poerwanipoen boten loeloe, paketjapanipoen warni kalih:
 𩷣 (tanggap) kalijan: 𩷣 (bawa), soeraosipoen béda.
 Mila ater-ater: 𩷣 (bawa) toemrap ing temboeng ingkang
 poerwanipoen boten loeloch, kédah kapepet, manawi baclé
 damel tjawoehing soeraos kalijan tanggap: 𩷣
 Dados: katjemploeng, kablasoek, kadjeglong, ater-ateripoen
 boten perloe kapepet: 𩷣 ハンビ 𩷣 ハンビ 𩷣 ハンビ
 𩷣 ハンビ

4. Temboeng ingkang apoerwa: 𩷣 angsal ater-ater: ハン
 ハン manawi lingganipoen taksih tjeṭa sanget, poerwa-
 nipoen lastantoen kaserat: 𩷣 ingkang lingganipoen
 sampoen kirang tjeṭa, éwah dados: 𩷣

III. TEMBOENG ANDAHAN INGKANG MAWI SESELAN.

1. Moerih roentoet kalijan panoenggilanipoen seselan: 𩷣
 sarta: 𩷣 panjeratipoen temboeng ingkang angsal seselan:
 𩷣 oetawi: 𩷣 kedah kaoeloer: オウチヒョウ manawi
 wonten parloenipoen kénging katjekak: オウチヒョウ

2. Rangkepipoen: 〽 sepen ing sabab, namoeng kabekta saking pakoelinan, dados boten wonten goenanipoen, mila: 〽 prajogi boten karangkep.

IV. TEMBOENG ANDAHAN INGKANG MAWI PANAMBANG.

2. h. n. tj. Panambang: 〽 manawi toemrap ing temboeng ingkang wandanipoen wekasan menga tanpa sandangan swara, boten éwah, taksih tetep: 〽 manawi wanda wekasan waoe kadoenoengan oeloe oetawi taling, panambang: 〽 malih dados: 〽 manawi karaketan soekoe oetawi taling-taroeng, panambang: 〽 malih dados: 〽 samanten poenika manawi wanda wekasan waoe dédé aksara: 〽 oetawi:
〽

3. Panambang: 〽 manawi toemrap ing temboeng ingkang wandanipoen wekasan menga, kapitoeloengan ing brengengenging: 〽 dédé panambang: 〽 〽 saoepami kapitoeloengan panambang: 〽 〽 amasti samdangan: woeloe oetawi soekoe ing wanda wekasan, malih dados: taling oetawi taling-taroeng; mangka kawontenanipoen boten makaten.

〽 — 〽 〽 〽 boten: 〽 〽 〽 〽
〽 — 〽 〽 〽 „ 〽 〽 〽

Pramila:

एवा + एवा = एवाएवा boten: एवाएवा

एवा + एवा = एवाएवा „ एवाएवा

एवा + एवा = एवाएवा „ एवाएवा

4. Panambang: मिन॒ jén toemrap ing temboeng ingkang wandanipoen wekasan menga té téla angsal pitoeloengani-
poen panambang: मास्त॒ tandanipoen, déné sandangan
oeloe oetawi soekoe ingkang doemoenoeng ing wanda
wekasan malih dados: taling oetawi taling-taroeng,
oepaminipoen:

मिन॒ — मिन॒

मिन॒ — मिन॒

Mila: मास्त॒ + मिन॒ = मास्त॒

5. h. Panambang: मास्त॒ manawi toemrap ing temboeng
ingkang wandanipoen wekasan menga sarta kadoe-
noengan oeloe oetawi taling, soekoe oetawi taling-
taroeng, manawi boten loeloeh: dados: मास्त॒ oeta-
wi: मास्त॒ poenika amoeng ngroentoetaken akalijan
paketjapanipoen.

- n.-tj. Panambang: मास्त॒ manawi toemrap ing temboeng
ingkang wandanipoen wekasan kadoenoengan wig-
njan, boten éwah; namoéng toemrap ing tetem-
boengan sawatawis ingkang mèh itjal oewiting
tegesipoen, sandangan wignjan ing wanda wekasan
kaboetjal. Manawi wanda wekasan waoe kadoe-
noengan oeloe, panambang: मास्त॒ malih dados:

se **କୁ** bilih kadoenoengan soekoe, malih dados:

ଯା**ହୁ**

ଯାହିଁ — ଯାହିଁ**ହୁ** ହାହିଁ — ହାହିଁ**ହୁ**

ହାର୍ହୁ — ହାର୍ହୁ**ହୁ**

Temboeng: ହାର୍ହୁ**ଯାନ୍ତ୍ରୁ** sandanganipoen wignjan kalastantoenaken, amargi swaranipoen tjeṭa.

6. Panambang: **ମାହୁ** kawontenanipoen kados panambang: ତ୍ରୟାଂ jén toemrap ing temboeng ingkang wandanipoen wekasan menga, boten kapitoeloengan panambang: **ହାହୁ** namoeng kapitoeloengnn brengengenging aksara: ଏ
7. Panambang: **ହାହୁ** manawi toemrap ing temboeng ingkang wandanipoen wekasan menga, kapitoeloengan panambang: **ହାହୁ** roemijin, katranganipoen kados panambang: ଚିତ୍ତୀ amargi panambang: **ହାହୁ** poenika dados rimbag: sambawa (agnja)ning i-krija.
8. h: Tétéla saking paketjapan, temboeng ingkang wandanipoen wekasan menga manawi kapanambangan: **ହାହୁ** kapitoeloengan ing sisigeg: **ହାହୁ** roemijin, oepaminipoen:

ଶବ୍ଦ — ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ

Panjerat: ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ ଶବ୍ଦ poenika njoelajani traping panambang, déné: **ହାହୁ** poerwaning panambang boten

9 malih dados sisigeging wanda wekasan, nanging

wonten perloenipoen, inggih poenika kanggé mbédakan
aken kalijan temboeng ingkang wandanipoen wekasan
sigeg ing aksara: 𩷣 𩷣 soepados nggampilaken pa-
njoeraos, damel padanging oekara.

- n. Sisigeg: 𩷣 poenika asring kalintoe ing: 𩷣

𩷣 𩷣 𩷣 — 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣

𩷣 𩷣 𩷣 — 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣

𩷣 𩷣 𩷣 — 𩷣 𩷣 𩷣 𩷣

Wonten temboeng ingkang wandanipoen wekasan
sigeg: 𩷣 manawi dipoen-panambangi: 𩷣 𩷣
sisigegipoen: 𩷣 éwah dados: 𩷣 Sarèhning
sisigeg: 𩷣 asring kalintoe ing: 𩷣 mila traping
panambang inggih kados manawi roemaket ing tem-
boeng ingkang wandanipoen wekasan sigeg: 𩷣

10. Panambang: 𩷣 𩷣 trapipoen kados panambang: 𩷣 𩷣

Manawi toemrap ing temboeng ingkang wandanipoen
wekasan menga ing paketjapan kados kapitoeloengan
panambang: 𩷣 𩷣 nanging panjeratipoen boten.

V.

Temboeng: dwi-poerwa, tegesipoen: wiwitan kalih (rangkep),
poerwaning temboeng poenika awoedjoed: wanda. Sarèhning
wanda poenika manawi karangkep sandanganipoen swara
katoet, dados panjeratipoen temboeng dwi-poerwa inggih
kedah ngrangkep sandangan swara.

Temboeng: ពោម៉ា នូវ dados: អាម៉ែម៉ា នូវ amargi sandangan taling-taroeng ing temboeng: ពោម៉ា នូវ sasaminipoen poenika dédé taling-taroeng loegoe, tandemipoen, manawi dipoen-panambangi itjal:
 ពោម៉ា — ហាន់ម៉ា

VI—VII.

Temboeng ingkang apoerwa aksara: ឃុំ manawi kadamel rimbag: dwi-lingga, sanadjan paketjapanipoen aksara: ឃុំ poerwaning lingga ing temboeng ingkang wingking malih dados sisigeing wanda wekasan ing temboeng ingkang ngadjeng, nanging panjeratipoen kalastantoenaken aksara: ឃុំ preloenipoen soepados katingal tjetə manawi poenika temboeng dwi-lingga. Makaten oegi aksara: ឃុំ poerwaning temboeng ingkang wingking temboeng tjamboran.

IX.

Gemboeng poenika kala kinanipoen kalebet sandangan, ananging ing djaman sapoenika sampoen limrah kaanggep pasangan, mila boten kénging kaserat roemaket ing pasangan ingkang doeumoenoeng wonten sangandaping aksara, amargi badé awoedjoed aksara soengsoen tiga.

X.

1. Aksara moerda kanggé ing seseratan, kadosta: អាម៉ែម៉ា នូវ អាម៉ែម៉ា នូវ នាកិត្យា នាកិត្យា ពុម៉ែម៉ា ពុម៉ែម៉ា poenika noelad tjara

Sanskrita, nanging kirang sampoerna, amargi katah ingkang boten katoelad, mula prajogi kaitjalan kémawon, makaten oegi namaning redi, lèpèn, kewan sasaminipoen, inggih boten kaserat mawi aksara moerda, amargi ingkang makaten poenika tiroe-tiroe panganggénipoen aksara moerda ing sastra Latin, dados aksara moerda amoeng kantoen kanggé ing tata-proenggroe.

XI.

2. Anggénipoen aksara: ၁၂၃ ၄၅၆ ၈၉၀ ၇၈၉ boten
kénging kanggé pasangan, amargi woedjoedipoen salong sampoen kados mawi pasangan, dados bilih kanggé pasangan, woedjoed soengsoen tiga.

XII.

3. Sampoen ngantos kelintoe: ଅନ୍ତିମ ପ୍ରାଣ ଅନ୍ତିମ ପ୍ରାଣ
ଅନ୍ତିମ ଅନ୍ତିମ
boten kaserat: ଯାହାକିମ୍ବା ଯାହାନ୍ତିମ୍ବା ଯାହାନ୍ତିମ୍ବା
ଯାହାନ୍ତିମ୍ବା ଅନ୍ତିମିମ୍ବା
Nanging: କାହାପ୍ରାଣକିମ୍ବା ବେଳେ: ଏହାନ୍ତିମ୍ବା

XV.

Parloenipoen kaserat djèdjér soepados angringkesaken papan, bilih boten djèdjér rowa.